

Lagutskottet

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av lagen om europeiskt småmålsförfarande, lagen om europeiskt betalningsföreläggande och 2 § i lagen om domstolsavgifter

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av lagen om europeiskt småmålsförfarande, lagen om europeiskt betalningsföreläggande och 2 § i lagen om domstolsavgifter (RP 24/2017 rd): Ärendet har remitterats till lagutskottet för betänkande.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- lagstiftningsråd Maarit Leppänen, justitieministeriet
- lagstiftningssekreterare Liisa Ojala, justitieministeriet
- tingsdomare Karita Lassila, Helsingfors tingsrätt.

Skriftligt yttrande har lämnats av

- Helsingfors hovrätt
- Finlands Advokatförbund.

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår att lagen om europeiskt småmålsförfarande och lagen om europeiskt betalningsföreläggande ändras så att de ändringar som gjorts i Europaparlamentets och rådets förordningar när det gäller förfarandena i fråga beaktas i lagarna.

I propositionen föreslås att det i lagen om europeiskt småmålsförfarande och i lagen om europeiskt betalningsföreläggande tas in en bestämmelse om förnyad prövning av en dom i undantagsfall. Ansökan om förnyad prövning av en dom som meddelats i småmålsförfarandet ska behandlas vid den domstol som har meddelat den lagakraftvunna domen. Ansökan om förnyad prövning av ett betalningsföreläggande ska behandlas vid Helsingfors tingsrätt.

Lagen om europeiskt betalningsföreläggande ändras så att behandlingen av ett ärende som anhängiggjorts enligt förfarandet för betalningsföreläggande kan om ansökan bestrids fortsätta inte

Betänkande LaUB 5/2017 rd

bara enligt rättegångsförfarandet för tvistemål enligt rättegångsbalken utan också enligt det europeiska småmålsförfarandet.

I lagen om domstolsavgifter föreslås en precisering av bestämmelsen om de rättegångskostnader som tas ut vid förfaranden enligt förordningarna.

De föreslagna lagarna avses träda i kraft den 14 juli 2017.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Europaparlamentet och rådet antog den 16 december 2015 förordning (EU) 2015/2421 om ändring av förordning (EG) nr 861/2007 om inrättande av ett europeiskt småmålsförfarande och förordning (EG) nr 1896/2006 om införande av ett europeiskt betalningsföreläggande (nedan ändringsförordningen).

Genom ändringsförordningen ändras Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 861/2007 om inrättande av ett europeiskt småmålsförfarande (nedan småmålsförordningen) och Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1896/2006 om införande av ett europeiskt betalningsföreläggande (nedan betalningsföreläggandeförordningen).

Genom EU-förordningarna om småmålsförfarandet och betalningsföreläggandet har man skapat alternativa förfaranden för gränsöverskridande fordringar som är obetydliga eller obestridda. Genom förfarandena har man velat förenkla och försnabba förfarandet i gränsöverskridande mål samt minska kostnaderna. Förordningarna har tillämpats sedan 2009, och de är direkt tillämpliga i medlemsstaterna. Eftersom bestämmelserna om förfarandet i dem inte är uttömmande har Finland stiftat kompletterande nationella lagar. Dessa är lagen om europeiskt småmålsförfarande (753/2008) och lagen om europeiskt betalningsföreläggande (754/2008).

Genom ändringsförordningen har man gjort ändringar i förordningarna som ska börja tillämpas den 14 juli 2017. Syftet med ändringarna är att främja användningen av småmålsförordningen i medlemsstaterna. Ändringarna kräver mindre ändringar i den nationella lagstiftning som kompletterar förordningarna. De ändringar som föreslås i propositionen hänför sig till förnyad prövning av en dom i undantagsfall, den fortsatta behandlingen av ett ärende som anhängiggjorts enligt förfarandet för betalningsföreläggande och bestämmelserna om rättegångsavgifter.

Sammantaget sett tillstyrker lagutskottet lagförslagen, men med följande kommentarer och ändringsförslag.

DETALJMOTIVERING

1. Lag om ändring av lagen om europeiskt småmålsförfarande

4 a §. Förnyad prövning. I paragrafen finns bestämmelser om det förfarande som ska iakttas när en ansökan om förnyad prövning av en dom behandlas på det sätt som anges i artikel 18 i små-

Betänkande LaUB 5/2017 rd

målsförordningen. Enligt paragrafen prövas ansökan med iakttagande i tillämpliga delar av 31 kap. 3—5 och 14 a § i rättegångsbalken i den domstol som har meddelat den lagakraftvunna domen.

Lagutskottet påpekar att det i 31 kap. 3 § 2 mom. i rättegångsbalken hänvisas till dess 15 kap. 1 § 4 mom., enligt vilket en sökande i högsta domstolen ska anlita rättegångsombud eller rättegångsbiträde i ärenden som gäller klagan på grund av domvilla eller återbrytande av dom. Utskottet konstaterar för tydlighetens skull att det i rättegångsbalkens 15 kap. 1 § 4 mom. föreskrivs om ombudstvång vid handläggning uttryckligen i högsta domstolen av de ärenden som avses i momentet. I förarbetena till bestämmelsen (RP 318/2010 rd, s. 53) sägs det att bestämmelsen inte gäller extraordinärt ändringssökande i hovrätten eller andra domstolar. Lagutskottet noterar dessutom att det enligt artikel 10 i småmålsförordningen inte ska vara obligatoriskt att företrädas av en advokat eller annan jurist. När de bestämmelser i rättegångsbalken som avses i den föreslagna 4 a § i tillämpliga delar tillämpas på en ansökan om förnyad prövning, är den som gör ansökan således inte skyldig att anlita ett rättegångsombud eller rättegångsbiträde i högsta domstolen utan bestämmelsen i artikel 10 i förordningen blir direkt tillämplig till dessa delar.

3. Lag om ändring av 2 § i lagen om domstolsavgifter

2 §. Rättegångsavgiftens storlek. I paragrafen finns bestämmelser om rättegångsavgiftens storlek. Det föreslås att i 6 mom. görs en precisering enligt vilken 86 euro ska tas ut i rättegångsavgift för behandlingen av ett tvistemål i tingsrätten, om målet behandlas i förfarandet för betalningsföreläggande eller småmålsförfarandet. Syftet med preciseringen är att klarlägga att det inte i momentet föreskrivs om avgifter som tas ut för behandling av ett mål i besvärinstans. Det framgår av propositionsmotiven (RP, s. 12) att för behandling av ett mål i besvärinstans tas rättegångsavgift ut i enlighet med lagen om domstolsavgifter på samma sätt som i fråga om tvistemål som anhängiggjorts i det nationella förfarandet.

Lagutskottet framhåller att det av de preciserade bestämmelser som föreslås i 2 § 6 mom. i lagen om domstolsavgifter inte tydligt framgår vilken avgift som ska tas ut för förnyad prövning av ett betalningsföreläggande eller av en dom som meddelats i småmålsförfarandet (4 a § i lagförslag 1 eller 4 a § i lagförslag 2). Lagutskottet anser därför att momentet bör förtydligas.

Vid behandlingen av propositionen bedömde lagutskottet om den avgift som tas ut ska vara densamma som vid nationellt extraordinärt ändringssökande eller densamma som vid handläggning av ansökningsärenden enligt rättegångsbalkens 8 kap.

Lagutskottet påpekar att ändring i ett betalningsföreläggande inte får sökas med ordinära rättsmedel. Enligt propositionen ska ansökan om förnyad prövning av ett betalningsföreläggande behandlas vid Helsingfors tingsrätt. Ingen annan domstol i Finland är behörig att utfärda betalningsföreläggande. Ansökan om förnyad prövning av en dom som meddelats i småmålsförfarandet kan för sin del behandlas i den domstol som har meddelat den lagakraftvunna domen i småmålet, dvs. i samtliga instanser.

Det framgår av propositionen (RP, s. 8, 10 och 11—12) att förnyad prövning när det gäller både småmål och betalningsförelägganden i sak är ett extraordinärt rättsmedel som står till gäldenä-

Betänkande LaUB 5/2017 rd

rens förfogande vid sidan av de nationella extraordinära rättsmedlen. Eftersom förnyad prövning i sak är ett extraordinärt rättsmedel, är det enligt lagutskottet motiverat att ta ut samma avgift vid behandling av ärenden i de nu aktuella förfarandena som vid behandling i ett nationellt förfarande för extraordinärt ändringssökande. Enligt 2 § i lagen om domstolsavgifter (1455/2015) tas det ut en avgift på 500 euro för behandling av mål och ärenden som gäller extraordinärt ändringssökande i tingsrätten. Enligt lagens 4 § 2 mom. tas å andra sidan ingen avgift ut om en extraordinär ändringsansökan bifalls. Men för behandling av ansökningsärenden tas rättegångsavgift ut oberoende av ärendets utgång. För ansökningsärendenas del finns det således ingen möjlighet att inte ta ut avgift om ansökan bifalls. Även det sistnämnda talar enligt lagutskottet för att avgiften ska bestämmas enligt reglerna om extraordinärt ändringssökande. Lagutskottet kan inte heller se någon grund för att ta ut rättegångsavgift för förnyad prövning, som kan jämföras med de nationella extraordinära rättsmedlen, utifrån andra grunder än de som gäller vid behandling av nationella extraordinära ändringsansökningar.

Lagutskottet föreslår därför att 2 § 6 mom. i lagförslag 2 kompletteras med en mening om att en ansökan om förnyad prövning av en dom ska jämföras med en extraordinär ändringsansökan vid tillämpningen av denna lag.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Lagutskottets förslag till beslut:

Riksdagen godkänner lagförslag 1 och 2 i proposition RP 24/2017 rd utan ändringar.

Riksdagen godkänner lagförslag 3 i proposition RP 24/2017 rd med ändringar. (Utskottets ändringsförslag)

Utskottets ändringsförslag

1.

Lag

om ändring av lagen om europeiskt småmålsförfarande

I enlighet med riksdagens beslut

föreslås till lagen om europeiskt småmålsförfarande (753/2008) en ny 4 a § som följer:

Betänkande LaUB 5/2017 rd

4 a §

Förnyad prövning

En sådan ansökan om förnyad prövning som avses i artikel 18 i förordningen prövas med iakttagande i tillämpliga delar av 31 kap. 3—5 och 14 a § i rättegångsbalken i den domstol som har meddelat den lagakraftvunna domen.

Denna lag träder i kraft den 14 juli 2017.

2.

Lag

om ändring av lagen om europeiskt betalningsföreläggande

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om europeiskt betalningsföreläggande (754/2008) rubriken för 4 § samt 4 § 1 mom. och 6 §, samt
fogas till lagen en ny 4 a § som följer:

4 §

Behandlingen av ett mål fortsätter enligt ett annat förfarande

Om svaranden lämnar in ett bestridande av en ansökan i förfarandet för det europeiska betalningsföreläggandet inom den tid som anges i artikel 16.2 i förordningen, och behandlingen av målet fortsätter i förfarandet för tvistemål, ska tingsrätten underrätta kändanden om att ansökan betraktas som en stämningsansökan enligt 5 kap. 1 § i rättegångsbalken. Tingsrätten ska vid behov be kändanden att komplettera stämningsansökan i enlighet med 5 kap. 5 § i rättegångsbalken. Om behandlingen av målet fortsätter i förfarandet enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 861/2007 om inrättande av ett europeiskt småmålsförfarande, ska artiklarna 4 och 5 i den förordningen iakttas.

Betänkande LaUB 5/2017 rd

4 a §

Förnyad prövning

En sådan ansökan om förnyad prövning av ett betalningsföreläggande som avses i artikel 20 i förordningen prövas vid Helsingfors tingsrätt med iakttagande i tillämpliga delar av 31 kap. 3—5 och 14 a § i rättegångsbalken.

6 §

Rättegångsavgift

Om rättegångsavgift har tagits ut för ett förfarande för europeiskt betalningsföreläggande och samma fordran senare har förts till domstol för behandling som tvistemål eller i det europeiska småmålsförfarandet, ska den rättegångsavgift som har tagits ut för förfarandet för betalningsföreläggande dras av från rättegångsavgiften.

Denna lag träder i kraft den 14 juli 2017.

3.

Lag

om ändring av 2 § i lagen om domstolsavgifter

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om domstolsavgifter (1455/2015) 2 § 6 mom. som följer:

2 §

Rättegångsavgiftens storlek

För behandling i tingsrätten av tvistemål i förfarandet enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1896/2006 om införande av ett europeiskt betalningsföreläggande eller Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 861/2007 om inrättande av ett europeiskt småmålsförfarande tas det ut 86 euro i rättegångsavgift. En ansökan om förnyad prövning av en dom jämsställs vid tillämpningen av denna lag med en extraordinär ändringsansökan.

Betänkande LaUB 5/2017 rd

Denna lag träder i kraft den 14 juli 2017.

Helsingfors 19.4.2017

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Kari Tolvanen saml
vice ordförande Eva Biaudet sv
medlem Laura Huhtasaari saf
medlem Katja Hänninen vänst
medlem Emma Kari gröna
medlem Mikko Kärnä cent
medlem Antero Laukkanen kd
medlem Sanna Marin sd
medlem Juha Pylväs cent
medlem Antti Rantakangas cent
medlem Mari-Leena Talvitie saml
medlem Ville Tavio saf.

Sekreterare var

utskottsråd Mikko Monto.